

บทคัดย่อ

ด้วยเหตุที่สังคมท้องถิ่นภาคใต้ตั้งอยู่ในภูมิภาคที่มีการปะทะสังสรรค์กับวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างหลากหลายมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ทำให้ชุมชนท้องถิ่นภาคใต้มีลักษณะรวมกลุ่มรักพวกพ้องและพัฒนาสื่อพื้นบ้านขึ้นมาเพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานนี้

“โนรา” ในฐานะวัฒนธรรมพื้นบ้านที่สำคัญของภาคใต้จึงมีลักษณะการปรับตัววัฒนธรรมอื่นเข้ามาเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นอันเป็นผลมาจากการเป็นชุมชนท่ามกลางความหลากหลายที่สัญจรผ่านมาดังกล่าว ลักษณะเด่นข้อนี้ทำให้นราซึ่งเป็น “สื่อ” และ “วัฒนธรรม” พื้นบ้านมีการปรับตัวในลักษณะที่คง “แก่น” เดิมไว้และเปลี่ยนแปลง “เปลือก” นอก ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหา บทร้อง ดนตรี เครื่องแต่งกาย การรำ รำ คือของเดิมไม่ทิ้งแต่รับของใหม่เข้ามาเพิ่มเติมได้เกิดเป็นความร่ำรวยทางวัฒนธรรมและกลายเป็นสื่อขนาดใหญ่ที่มีรายละเอียดมาก ส่งผลให้เกิดการเก็บเข้ามาทบทวนและสามารถยืดขยายศักยภาพในการปรับตัวต่อไปได้อีก โดยการคัดสรรตัดส่วนจาก “คลังทางวัฒนธรรม” มาเลือกใช้ตามแต่เป้าหมาย ก่อให้เกิดศักยภาพของสื่อในด้านการมีบทบาทและคุณูปการต่อสังคมท้องถิ่นหลายด้านและหลายระดับตั้งแต่ปัจเจกชนจนถึงระบบนิเวศ

จนเมื่อชุมชนท้องถิ่นเริ่มสลายร่วมกระแสกับการล่มสลายทั่วประเทศ สื่อพื้นบ้านขนาดใหญ่จึงปรับตัวในลักษณะของการแตกตัวกระจายออกจากศูนย์กลางให้มีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นตอบสนองคนในท้องถิ่นที่มีเอกภาพน้อยลง แต่ด้วยเหตุที่โนรามีระบบความเชื่อกำกับอยู่ด้วยตั้งแต่แรกทำให้การแตกตัวของโนราเกิดการแยกประเภทพิธีกรรมในแบบเดิมเอาไว้ต่างหาก มีผลต่อการต่อรองกับโนราสมัยใหม่ที่ปรับตัวตามตลาดและชุมชนที่เปลี่ยนไปเกิดความสามารถในการสืบทอดตนเองให้ยังคงสืบ “แก่น” เดิมได้ไปพร้อม ๆ กับการปรับตัวเพื่อเข้าหาสังคมใหม่

สังคมสมัยใหม่สร้างปัญหาใหม่ ๆ โนราขยายศักยภาพออกไปแก้ไขในลักษณะของการป้องกัน โดยมีข้อเด่นสองระดับคือ ระดับการพัฒนาเยาวชนในฐานะสมาชิกใหม่ของสังคมและการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในท้องถิ่น โดยการเป็นสื่อที่ก่อให้เกิดชุมชนแบบใหม่ระหว่างผู้ปกครองและครู การเป็นกิจกรรมให้กับเยาวชนห่างไกลจากปัญหาพร้อมสมัย เช่น เอดส์ ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ผ่านกิจกรรมและผ่านเนื้อหาในการแสดง นอกจากนี้โนรายังเป็นรายได้เสริมให้กับนางรำและช่างฝีมือท่ามกลางกระแสการท่องเที่ยว ที่สำคัญที่สุดคือโนราพิธีกรรมในชุมชนท้องถิ่นนั้น เป็นสัญลักษณ์ของโลกเก่าที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในลักษณะของการเป็น “สื่อ” หรือ “กุศโลบาย” ที่ทำให้คนในชุมชนต้องเข้ามารวมตัวกันได้อย่างที่เคยเป็นมาในอดีต พิธีกรรมกลายเป็นพื้นที่ส่วนกลางที่ทำให้คนในชุมชนที่แยกตัวออกจากกันกลับมาสานความสัมพันธ์ระหว่างกันนำไปสู่ “ชุมชนเข้มแข็ง” อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นโดยท้องถิ่นในลำดับต่อไป

Abstract

Located in the peninsular that faces those strangers overseas for decades, the south of Thailand established Nora after the need of co-operative and self-defense through interacting with various cultures invaded.

Localization drove Nora richer and stronger each day by keeping the core and engaging the new element overseas involved. This crucial local policy flourished Nora with messages, songs, musics, dances and costumes to be a great local treasure serving a purpose-based adaptation of multi-function in Nora. Providing socio-cultural function from individuals to environment, Nora encourages the traditional community potentially.

Since the collapse of local communities over the centuries, Nora was separated into ranges for separated groups of the villagers. Thanks to Ta-Yai, the belief system originated in Nora Rongkru, the ritual type, negotiating with Nora concert, the market-based type, customarily.

Social problems today render themselves rapidly. Aids, drugs and environment crisis are encountered. Nora's activities and messages in contemporary songs. After socializing the juveniles, the new comer, with strongly response, Nora encourages the social bonds and social relation in the communities. Moreover, Nora funds the younger dancers to survive in the tourism culture in the south while the costume handicraft serves villagers economically. Most of all, the ritual as a public space encourages villagers gathering round and keeping co-operative for the further purposes, the crucial function of Nora in communities, possibly considered as a basic factor to empower the communities development.